

Sobota 10. 5. 2025 v 10.00 hod.

Divadelní spolek SMRŽ
ŽENICH PRO ČERTICI

Smrž přivezl čertovskou pohádku

Druhý přehlídkový den JDJ 2025 zahájil v sobotu dopoledne DS Smrž pohádkovou hrou Heleny Lisické a Miroslava Bourka Ženich pro čertici, plným názvem Ženich pro čertici aneb Sedmimílové boty, v režii Jany Kouřilové.

Hudební pohádka, která měla svou premiéru před necelými čtyřiceti lety v Městském divadle Karlovy Vary (1987), patří mezi ochotníky oblíbené hry, ale na profesionálních scénách se v současnosti příliš nehraje. Ochotníci ze Smržovky ale hru nastudovali a zařadili do svého repertoáru.

I když tato pohádka není geniální, patří k těm lepším, především proto, že je laskavá. Peklo, čerti i věci, které se zde řeší, jsou velmi lidské. Smržovským se povedlo hezky převyprávět celý příběh, s dobrým seřazením dějových faktů a výraznými postavami, z nichž některé jsou ale obsazeny generačně výš, než bývá obvyklé.

V pohádce je jednoduchá, ale vtipná zápletka: vdavekchtivá čertice využije nesnázi ševce Pápěry k tomu, aby získala ženicha za sedmimílové boty. Ty slíbila ševcova žena Nanyňka chtivému

králi, aby ševci nesebral jeho nářadí. Celou situaci navíc komplikuje kmotra Vědělka. Nakonec končí v Teofilině náruči král Tonemám I., když ve své chamtivosti vypije kouzelný lektvar, který z něj učiní čerta.

Jednotlivé situace v pohádce jsou poměrně naléhavé, vždy je vyřeší Nanyňka, která myslí ze všech nejrychleji, a diváci by potřebovali vědět, kdy ji konkrétní řešení napadne. Celá inscenace by byla ihned dramatičtější. Prospělo by jí i zrychlení jednotlivých situací, celkově rychlejší temporytmus hry. Vědělka by se měla chovat jako venkovská žena – neměla by se klanět a chodit jako dáma ze zámku. Působí dojmem neustále pobíhající ženy ve stylu „co by člověk pro drb neudělal“. Postava krále v této pohádce by měla mít charakter velkého rozmazleného dítěte, které všechno chce a všechno bere. Předností celého souboru je zřetelná a srozumitelná jevištní mluva.

Pohádka má výraznou hudební složku a na inscenaci je znát, že soubor nemá zdatného muzikanta, což je velká škoda. A capella zpěvům jednotlivých postav by hodně pomohl hudební doprovod, na němž se – dle slov režisérky – dodatečně pracuje.

Realistická venkovská scéna je situována do chalupy ševce Pápěry. Na scéně je skvělé, že je bez dveří. Měly by však být jednoznačně určeny jednotlivé vchody na jeviště (zvenčí do chalupy, z pekla, do kuchyně). Tam, kde přicházejí lidé, by neměli přicházet čerti. U rekvizit je hezký nápad s použitím krucifixu (kříže na zdi), se kterým pěkně hraje čertice, když se ho bojí. Za úvahu stojí výměna stávajícího ševcovského verpánku za vhodnější – trojnožku.

Kostýmy, společné dílo celého souboru, jsou zdařilé, idylické a vyjadřují ducha pohádky. Zajímavá je otázka ženských čepců: Nanyňku čepce ostaršuje – je k zvážení, zda a jak jej vhodněji použít nebo ho případně nahradit šátkem; Vědělka jako žena z lidu by čepce mít měla. Rovněž není úplně šťastné použít v kostýmu hraběte (králova rádce a pobočníka) červenou a černou barvu, protože ho to démonizuje. Obě barvy jsou v pohádce především barvami pekla, v kostýmech čerta Salamandra a čertice Teofily. Hrabě by neměl svůj kolet, hezký kabátec zdobený štrasovými brožemi náhle překrývat kusem neobroubeného hadru, nepůsobí to esteticky.

Pohádka je primárně určena dětem a těch bylo v téměř zaplněném hledišti josefodolského divadla rozhodně víc než dospělých. Během sledování celé inscenace byly poměrně pozorné, i když je v úvodu ochotníci trochu vystrašili peklem (světelné a kouřové efekty).

Čertovská pohádka se dětem líbila a smrzovští ochotníci si za její inscenaci zaslouží poděkování.

Slova poroty zapsal Radim Podrazký.

Sobota 10. 5. 2025 ve 12.45 hod.

DS Podhoran Jablonec nad Jizerou

ĎÁBELSKÉ KLÍČE

Ďábelské klíče odemykají Podkrkonoší

DS Podhoran z Jablonce nad Jizerou se na scéně josefodolského jeviště představil poudačkou (báchorkou, pohádkou pro dospělé) Ďábelské klíče. Diváci se tak rázem ocitli v Podkrkonoší, respektive v mizejícím světě pod našimi největšími horami.

Vytrácí se místní folklor a s ním i celá komunita, znající místní zvyklosti, místopis, nářečí i těžkosti života, včetně těžkosti obživy (např. tkalci, proto i rekvizita a motiv tkalcovského člunku, který rychle pracuje a rychle vydělává). Některé textové úpravy potlačily důležité prvky. Divákovi, který se díky inscenaci ocitá v okolí Jablonečku, Benecka a Štěpanic, a nezná tento kraj, je nutné přiblížit a dovysvětlit, co místní komunitu ničí.

Na rozborovém semináři se několikrát skloňovala úplná absence jakékoli hudby a hudebních předělů, což je velká škoda. Hudba, a nemusí jít nutně o folklor jako takový, by pomohla dotvářet děj, držet temporytmus a tím i krátit (či zjemnit) přestavby a zdlouhavé nástupy postav na scénu.

DS Podhoran by se u dalšího zkoušení měl zaměřit na přesnost divadelní práce, nikoli umělecké, ale technické. Např. jednou stanovený příchod do hospody se musí dodržovat i v dalších scénách, v otevřeném okně nesmí procházet herci čekající na svůj výstup, pálení člunku skryté za židlemi a divák je ochuzen o tento akt apod.

Malovaná scéna si zasloužila pochvalu, stejně tak kostýmy, tedy až na kostým čerta/d'ábla. Inscenátoři přemýšlí nad detaily, což je úctyhodné, pak ale musí být opravdu důslední a vyřešit i civilní prvky, jako jsou tkaničky, brýle či náušnice.

Trojice mužů (a číslovka tři je typická pohádková) je velmi důležitá, ovšem kovář, tkadlec i učitel musí mít jasnou motivaci pro své konání a počínání. Pro ilustraci se zmínila konkrétně postava učitele, který vlastní housle, odchází do světa, odtud posílá dopisy a najednou se vrací zpět domů a přitom není vysvětleno, proč a za kým. Pochvala zazněla i směrem k hereckým výkonům (tkadlec, čert, čertice, obě drbny), s připomínkou, že výslovnost musí být přesnější, o to víc, když se hovoří v nářečí.

Slova poroty zapsal Lukáš Frydrych.

Sobota 10. 5. 2025 v 16.30 hod.

Hodkovické amatérské divadlo

BUDU TVÝM MUŽÍČKEM A TY MOU ŽENUŠKOU

Z Hodkovic přivezli Čechova

Třetím sobotním představením JDJ 2025 byla v pozdním odpoledni inscenace Hodkovického amatérského divadla Budu Tvým mužičkem a Ty mou ženuškou, v úpravě a režii Filipa Zielinského.

Základem představení jsou dvě groteskní jednoaktovky ruského dramatika Antona Pavloviče Čechova, *Námluvy* a *Starostlivý otec*. K nim mají tvořit protiváhu vážné, intimní a upřímné výstupy Čechova zamilovaného do Olgy s čtením jejich korespondence. *Námluvy* s nevěstou, která neustále čeká na ženicha, a s jediným možným nápadníkem jsou mařeny několika hádkami o vlastnictví louky resp. o kvalitách vlastních psů. Nakonec pomůže nevěstin otec, který *námluvy* úspěšně urychlí. Ve *Starostlivém otci* se před sňatkem snaží nápadník marně uniknout.

Věta, že Čechov je hygiena pro herce a nuda pro diváka, v inscenaci úplně neplatí. Nuda to rozhodně nebyla. Diváci se dobře bavili, důkazem byly jejich časté salvy smíchu.

Herecky fungoval hodkovický soubor hezky. Hrál s velkou energií, s pěknými jevištními nápady a vzájemnou souhrou, kdy herci na jevišti jeden druhého dobře vnímali. Herci by se ale potřebovali trochu zkrátit, zejména v *Námluvách*, protože v inscenaci se vyskytovalo množství parazitních slov. Mluvený projev jednotlivých postav ale není monotónní, v jedné tónině. Herci vedle výrazných gest krásně mluví, zřetelně vyslovují a používají k vyjádření svých emocí různé rejstříky. Za úvahu stojí hrát postavu Čechova méně unyle, jako

živého a energického muže, aby v inscenaci nebyl dramatickou zátěží, i když divák ví, že Čechov je nemocný tuberkulózou.

Je otázkou, proč tuto formu představení – dvě jednoaktovky propojené Čechovovým průvodním slovem, s láskou k moskevské herečce a pozdější manželce Olze Knipper i s přiznáním tuberkulózy – soubor zvolil. Jde-li jen o to sdělit dvanáctiletému žákovi základní informaci, kdo byl Anton Pavlovič Čechov, aby si na internetu zkusil najít více, nebo není-li v tom žádný další dramatický záměr, tak je to málo.

Nemusí být zřejmé, proč je na scéně postava A. P. Čechova, zda to není jen pouhá linka spojující jednotlivé části inscenace. Podle režisérových slov šlo o praktickou úpravu jiné, starší verze představení, ve které ještě hrála Olga, která však odešla a nahradila ji četba dopisů. Možným řešením by dle poroty mohlo být nahrazení celé Čechovovy postavy třetí jednoaktovkou téhož autora a všechny tři jednoaktovky propojit vhodnou hudbou.

Jeden detail k výpravě: Čechov píše u stolku z 60. let 20. století, což se neslučuje s ostatním krásným dobovým nábytkem na scéně včetně damaškového ubrusu, sice ze 70. let, ale úspěšně pokrytého krajkou. Lépe by bylo pro Čechova zvolit nějaký jiný, časově neutrální stůl. U světla je důležité, aby technika nesvítla do horizontu a do šál, na sametu to vytvoří nežádoucí ostré kontury, které nevytvoří vhodný neutrální černý prostor.

Kostýmy v inscenaci jsou na úrovni, odpovídají až na několik detailů jednajícími postavám. Je otázkou, zda se u nápadníka v *Námluvách* cylinder a bílé rukavice hodí k řadovému obleku à la 30. nebo 50. léta. Nesporně zajímavé je ale bílé líčení této postavy připomínající zřízení pohřebního ústavu. Také by bylo dobré, kdyby se Nastasje ve *Starostlivém otci* bílá sukně stáhla do méně výrazné barvy, např. béžové či smetanové, aby sukně nebyla tak nápadná.

Sobotní setkání s Čechovem bylo zábavné a milé, v očích porotců to nejlepší, co zatím na přehlídce viděli. Hodkovickému souboru za ně patří velké uznání.

Slova poroty zapsal Radim Podrazký.